

vergadering **C82**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 5 december 2023

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bezorgdheid van de landbouworganisaties over het getalm met de uitvoering van het nieuwe Mestactieplan – 524 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe Mestactieplan en Mestdecreet – 571 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het verlaten van de onderhandelingen over het zevende Mestactieplan – 575 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de onderhandelingen over het zevende Mestactieplan – 640 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vooropgestelde bosdoelen en de boscompensatiepremie – 539 (2023-2024)	13
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de falende adviesverlening door het Departement Omgeving bij vergunningsaanvragen – 554 (2023-2024)	15
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de decretale verlenging van de vergunningen van veeteeltinrichtingen – 576 (2023-2024)	21
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos over de vergunningsaanvraag voor Project ONE van INEOS – 611 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos over de aangepaste aanvraag van INEOS voor Project ONE – 619 (2023-2024)	24

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bezorgdheid van de landbouworganisaties over het getalm met de uitvoering van het nieuwe Mestactieplan
– 524 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe Mestactieplan en Mestdecreet
– 571 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het verlaten van de onderhandelingen over het zevende Mestactieplan
– 575 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de onderhandelingen over het zevende Mestactieplan
– 640 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Gelet op het aantal vragen in deze commissie en het feit dat ik ook in een andere commissie zit, als voorzitter, en momenteel wordt vervangen door Koen Daniëls, vind ik dat mijn inleiding niet lang hoeft te duren. Ik vind dat de inleiding van een vraag nooit heel lang hoeft duren. Het belangrijkste is het antwoord.

Wie dacht dat landbouwers sinds jaren in onzekerheid leven enkel en alleen door het stikstofakkoord, die vergist zich natuurlijk. Met de discussie over het zevende Mestactieplan (MAP 7) is er nog wat onzekerheid bij gekomen. Ik schets kort de voorgeschiedenis.

In september 2022 kregen we plotseling een voorontwerp inzake MAP 7 te zien. Ik herinner mij nog de verbazing over alle maatregelen die daarin stonden, maar daar ga ik niet verder over uitweiden. Er was onmiddellijk ook zware kritiek van de landbouw, en ook vanuit natuursector. Minister, u zei: "Los het zelf op." U gaf de landbouw en de milieusector het fiat om zelf te proberen een MAP 7 op te stellen. Het was op zich al een prestatie dat men die twee rond de tafel kreeg. Hoe verbaasd waren we allemaal niet toen er in maart 2023 een historisch akkoord werd bereikt tussen natuur en landbouw. Nu, in het zicht van de eindmeet wordt alles echter opnieuw gekelderd en hebben de natuurverenigingen de tafel verlaten. Dat is althans mijn inschatting.

Het punt van discussie is de nulbemesting in de VEN-gebieden (Vlaams Ecologisch Netwerk). Volgens de natuurverenigingen zou die nulbemesting eigenlijk in het derde stikstofakkoord moeten staan, maar die staat er niet in. Daarom vragen ze om dat in het ontwerp van Mestdecreet te zetten. Dat is uiteraard iets waarmee landbouworganisaties onmogelijk akkoord kunnen gaan. Ze zeggen dat de nulbemesting in VEN-gebieden een politieke beslissing moet zijn, dat zij daar niet over gaan debatteren.

De deadline voor Europa is al achter de rug, dacht ik. Het voorontwerp van MAP 7 werd al eens naar Europa gestuurd, en werd teruggestuurd met een aantal opmerkingen. Minister, de vraag is nu natuurlijk wat er staat te gebeuren, met

het feit dat er geen verdere onderhandelingen meer zijn. U zegt terecht, denk ik, dat het de bedoeling moet zijn om iedereen opnieuw rond de tafel te krijgen, want zolang men daar niet zit, kan men niet onderhandelen. Hoe moet het nu verder, zeker gelet op de timing? Hoe denkt u de mensen opnieuw rond de tafel te krijgen? Of trekt u dit opnieuw naar u toe en zult u wel zorgen voor een oplossing? Dat vind ik echter ook niet de beste keuze. In het stikstofdossier, bijvoorbeeld, hebt u een vergissing begaan door niet alle belanghebbende actoren te betrekken bij de behandeling van het dossier. Hier mogen we dus niet dezelfde fout maken.

Hoe zit het nu met Europa? Wat staat er daar te gebeuren? Krijgen we daar reservetijd, of gaan we gewoon verder met MAP 6 tot we een oplossing hebben? Dat zijn zo'n beetje de voornaamste vragen. Ik vind immers dat wij een antwoord moeten kunnen bieden, aan iedereen trouwens. Het heeft weinig zin om hierover drie jaar ruzie te maken, zoals dat over het stikstofdossier is gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ook ik heb hierover een vraag. Het klopt dat er in maart een akkoord was tussen de milieubeweging en Boerenbond over hoe MAP 7 uit te werken, onder voorbehoud van goedkeuring door de Europese Commissie, en onder voorbehoud van het doorrekenen van de maatregelen en behalen van de nodige doelstellingen.

Dat akkoord was natuurlijk opgebouwd op basis van de toen reeds genomen beslissingen. Zo was nulbemesting al opgenomen in het PAS-akkoord (Programatische Aanpak Stikstof) van 2022, en het MAP-akkoord is daar verder op gebouwd.

Nu vinden milieuorganisaties dat, omdat dat uit het PAS-akkoord geschrapt is, dat opgenomen moet worden in het MAP-akkoord. Dat was trouwens het uitgangspunt. Zonder dat uitgangspunt kan men de Europese doelstelling onmogelijk halen.

Afgelopen woensdag gingen milieu- en landbouworganisaties voor een laatste keer aan tafel zitten om tot een gezamenlijk akkoord voor bijkomende maatregelen te komen. Een gezamenlijk akkoord kwam er dus niet. Landbouworganisaties struikelen over de maatregel om nulbemesting toe te passen in het VEN-gebied, zoals collega Sintobin ook zei. Dat was nochtans een van de maatregelen die was opgenomen in het PAS-akkoord van 2022. Het overlegmodel waar u op aanstuurde, lijkt dus mislukt.

Er is geen tijd te verliezen, minister. Sommige van onze waterlopen in landbouwgebied zijn nog steeds heel verontreinigd. En ook de Europese Commissie wacht op een reactie na de laatste waarschuwing over de nitraatvervuiling in Vlaanderen.

Het is nu aan u en de Vlaamse Regering om er de resultaten van de doorrekening door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bij te nemen en extra maatregelen te nemen en uit te werken die ervoor zorgen dat de waterkwaliteit in landbouwgebied er echt op vooruit gaat, wat ook de kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn vragen.

In plaats van nu zelf de handschoen op te nemen en met een beter maatregelenpakket te komen dreigt u ermee om het akkoord kost wat kost door te duwen. In Belga stelt u: "Finaal zullen die" – en dat gaat over de bijsturingen – "bepaald worden door de mensen die rond de tafel blijven zitten. Het zou dus zinvoller zijn dat niemand de gesprekstafel verlaat."

Minister, wat is uw plan van aanpak nu het overlegorgaan gestruikeld is? Probeert u de partijen weer aan tafel te krijgen om alsnog tot een akkoord te komen? Of gaat u op zoek naar een consensus binnen de meerderheid? Hoeveel tijd wilt u daar nog aan besteden?

Moet het uiteindelijke Mestactieplan de toets van de doorrekening in het nutriëntenmodel voor u doorstaan? Meer concreet: zal er pas een mestactieplan zijn als er voldoende maatregelen zijn om ervoor te zorgen dat een veroordeling door de Europese Commissie voorkomen kan worden? Zo ja, welke?

Zult u het ontwerp van decreet voorleggen aan de commissie?

Zult u het openbaar onderzoek bij het milieueffectrapport (MER) voor het Mestactieplan nog laten plaatsvinden vooraleer het Mestdecreet wordt goedgekeurd?

Kunt u ten slotte de reactie bezorgen op het met reden omkleed advies van de Europese Commissie over de nitraatvervuiling in Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Beste collega's, ik wil inderdaad graag over hetzelfde onderwerp een vraag stellen.

Op 7 maart hebben landbouw- en milieuorganisaties namelijk een akkoord gesloten over een zevende mestactieplan, met uitgangsprincipes, inzonderheid, een toetsingskader en principes.

Het akkoord bevat onder andere volgende afspraken, en ik citeer: "De huidige regeling, artikel 41 bis en artikel 41 ter van het Mestdecreet, wordt behouden. Navolgende maatregelen, volgend uit het Krokusakkoord 2022 en die voorwerp zijn van nadere politieke beslissing: Nulbemesting groene bestemmingen in SBZ-H en de VEN-gebieden huiskavels exclusief, met zoals voorzien flankerend beleid."

Bij mijn weten is nulbemesting groene bestemmingen in de VEN-gebieden geenszins het voorwerp van nadere politieke beslissing geweest.

Op 8 maart meldt Belga: "Groen is positief over het nieuwe mestactieplan waarover de Vlaamse natuur-, landbouw- en milieuorganisaties een akkoord bereikten. Een samenwerking tussen natuur en landbouw, iets waar de Vlaamse Regering niet in slaagt en hen in diepe crisis brengt, lukt op het terrein wel en zelfs met veel meer ambitie dan waar de regering naar streefde", zegt Groenparlementslid Mieke Schauvliege in een reactie."

Op 21 november kopt Belga: "Landbouworganisaties pleiten voor snelle uitvoering Mestactieplan." Op 22 november meldt Belga: "Nu enkele organisaties de gesprekstafel verlaten, gaan we niet opeens tabula rasa maken.' Dat zegt minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA) in een reactie op het spaak lopen van de onderhandelingen over het Mestactieplan." Tussen de beide berichten van Belga verschenen twee nieuwsberichten van Boerenbond en Natuurpunt. De landbouworganisaties koppen: "Natuur- en milieuorganisaties verlaten onderhandelingen MAP-7." En Natuurpunt kopt: "Landbouworganisaties zeggen mestakkoord op door afwijzen nulbemesting in Vlaams Ecologisch Netwerk."

Ondertussen had collega Schauvliege u in onze commissie als volgt aangemaand: "Laat dit geen herhaling worden van de MAP-onderhandelingen ten tijde van uw voorganger. Toen verliet de milieubeweging na een lange en slopende onderhandelingspoging de tafel omdat een effectieve verbetering van de waterkwaliteit

onvoldoende gegarandeerd was.” Ik stel me de vraag welke glazen bol er toen was. Alleszins lijkt het achteraf bekeken een vooruitziende waarschuwing.

Minister, ik ga u niet vragen wie van de middenveldorganisaties gelijk heeft en wie van beide de waarheid geweld aandoet. Ik ga u ook niet vragen naar uw mening over de mening van mijn collega. U bent ter zake niet verantwoordelijk, noch voor de keuzes van middenveldorganisaties, noch voor de meningen van mijn collega's. U bent wel bevoegd voor het tot stand brengen van een aanvaardbaar en uitvoerbaar zevende Mestactieplan en u hebt het overlegmodel geïnstalleerd om daartoe te komen.

Vorige week hebt u in de commissie het volgende meegedeeld: “De effecten van de voorgestelde maatregelen in het principiële akkoord zijn voor wat betreft oppervlaktewater doorgerekend door de Vlaamse Milieumaatschappij. De bedoeling van de doorrekening is om het maximaal potentieel van de voorgestelde maatregelen in te schatten.” Verder zei u: “Deze resultaten zullen in het plan-MER worden opgenomen. Bovendien wordt in het plan-MER het effect van de maatregelen nog doorgerekend naar grondwater en andere milieucompartimenten.” En tot slot stelde u: “Gezien deze resultaten heb ik aan het opvolgingsorgaan gevraagd om bijkomende maatregelen voor te stellen.”

Mijn vragen luiden dan ook als volgt, minister. Hebt u zelf bijkomende maatregelen voorgesteld aan de organisaties? Zo ja, welke? Hebt u zelf bijkomende maatregelen gevraagd aan de administraties? Zo ja, welke? Welke bijkomende maatregelen overweegt u te laten doorrekenen en ‘bemerren’ als een organisatie niet tot overleg bereid is of als de organisaties niet tot een akkoord komen?

Welke stappen hebt u reeds gezet of zult u nog zetten om zo al niet een akkoord te bewerkstelligen, dan toch een afhakende organisatie tot betere gedachten te brengen? Wat is het verdere vooropgestelde tijds kader?

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): De collega's hebben de voorgeschiedenis al voldoende geschetst, dus ik zal mijn vraag een heel stuk inkorten.

Minister, na de constructieve fase dit voorjaar zijn we in een patstelling terechtgekomen. Over het hoe en het waarom hebben de collega's het al gehad. In de pers hebben we kunnen lezen dat u graag op het akkoord van maart wilt verdergaan in functie van de afronding van de milieueffectrapportage en de passende beoordeling. De tijd begint te dringen, aangezien de Europese Commissie al een antwoord verwachtte op de vraag hoe Vlaanderen nitraatvervuiling zal aanpakken. Als de Commissie de vooropgestelde maatregelen niet afdoende vindt, kan ze een inbreukprocedure voor het Europees Hof opstarten. Maar ook voor onze Vlaamse landbouwers zelf is er duidelijkheid nodig over de nieuwe mestregels. Zij moeten hun planning kunnen maken voor volgend jaar. En vanaf februari start ook het nieuwe bemestingsseizoen.

Minister, wat zult u ondernemen om het traject om tot een definitief MAP 7 te komen, weer vlot te trekken? Wat is de consequentie van het feit dat we de deadline van de Europese Commissie niet gehaald hebben?

Kunt u aangeven wat de timing of het stappenplan is voor de afronding van de milieueffectrapportage en de passende beoordeling? Wanneer zal het plan-MER aan een openbaar onderzoek onderworpen worden?

Wanneer schat u in dat de nieuwe maatregelen uit MAP 7 goedgekeurd kunnen worden en gerealiseerd worden op het terrein?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik zal de vier vragen samen beantwoorden. Zoals ik eerder in de commissie heb toegelicht, werd het opvolgingsorgaan MAP 7 opgericht met de vertegenwoordigers van de middenveldorganisaties en de administratie, met als opdracht om het principiële akkoord van MAP 7 concreet te maken.

Het klopt dat een aantal organisaties op woensdag 22 november dit overleg hebben verlaten. De verschillende standpunten kon u in de pers volgen. Ik vind dat jammer. Ik heb het overlegformat ook geïnstalleerd omdat ik het belangrijk vond dat verschillende organisaties tot een vergelijk zouden komen aangaande de doelstelling waar we voor staan.

Het ontwerp-MAP 7, zoals het in april aan de Europese Commissie werd overgemaakt, zal verder worden doorgerekend in functie van de verplichte opmaak van een milieueffectrapport en een passende beoordeling. De Europese Commissie liet immers als repliek weten dat het van groot belang was dat een aantal onderdelen van het plan verder werden uitgewerkt, en dat de effecten ervan zouden worden doorgerekend naar hun milieu-impact.

De opmaak van een MER en een passende beoordeling, die onderworpen zullen worden aan een openbaar onderzoek, zijn vormvereisten vooraleer kan worden overgegaan tot de afwerking van de wijzigingen aan het Mestdecreet.

Ik denk dat het logisch is dat we inhoudelijk zo fel mogelijk – in de mate van het mogelijke natuurlijk – bij het akkoord van maart 2023 blijven, en dat we ook blijven bij de verdere concretisering die gebeurd is binnen het opvolgingsorgaan.

Hiervoor zullen natuurlijk ook doorrekeningen gebeuren voor het MER, die zullen worden opgemaakt door een onafhankelijke MER-deskundige. Dat wordt ook verdergezet. De richtlijnen voor de opmaak van het plan-MER zullen ook eerstdaags door het Departement Omgeving worden gepubliceerd.

Uit eerdere berekeningen door de VMM blijkt dat de maatregelen uit het principiële akkoord de doelstellingen nog niet volledig zouden realiseren. Vandaar denk ik dat het belangrijk is dat we goed kijken naar het MER en de passende beoordeling. Ik denk ook dat er een toelichtende nota aan het commissie-secretariaat is bezorgd, dus ik veronderstel dat jullie die ook zelf hebben ontvangen. De VMM is ook altijd bereid om het te komen toelichten.

Hoe moet het nu verder? Met het plan-MER worden er sowieso een aantal alternatieven onderzocht, zodat er een aantal opties op tafel liggen. Dan zou ik eigenlijk graag de organisaties weer aan tafel willen brengen, want ik blijf het zeggen: we staan voor een aantal uitdagingen. Het is natuurlijk het beste als we daar samen door geraken.

Ik probeer het dus wat te objectiveren door naar het plan-MER te kijken en door dat ook voor te leggen, want over het bereiken van die doelstelling gaat iedereen akkoord, alle organisaties. Het moet dus ook duidelijk zijn of we die doelstelling bereiken binnen het plan-MER. Want die doelstelling stelt niemand ter discussie. Dat is natuurlijk belangrijk.

Halen we die doelstelling met hetgeen we hebben, het akkoord van maart 2023? Zo niet, welke opties zijn er nog te bespreken? Ik zou, eenmaal dat bekend is, de organisaties ook weer aan tafel willen brengen. Die doelstelling is ook een eis van de Europese Commissie.

Wat de timing betreft, is het misschien goed dat we sowieso het plan-MER afwachten. Dat zal toch een maand of twee in beslag nemen, en ook de passende

beoordeling is er nog niet. Het afwerken van het plan-MER gaat ons duidelijkheid geven over het te bereiken doel.

Ik heb op 28 november aan de Europese Commissie mijn antwoord bezorgd op het met redenen omklede advies. Ik heb hun ook geïnformeerd over de stand van zaken van MAP 7 en over het afwerken van het plan-MER en de passende beoordeling daarvan.

Voor de landbouwsector is het duidelijk: zolang er geen MAP 7 is, gelden de bepalingen van MAP 6, zolang er geen nieuwe regelgeving is. Ik kan alleen maar benadrukken dat ik, zodra het plan-MER is afgewerkt, alles op alles zal zetten om opnieuw met alle organisaties aan tafel te zitten, en dan te kijken wat er nog nodig is om die doelstelling te bereiken, en om te bekijken hoe zij dat zien.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik hoop samen met u dat u erin slaagt om de organisaties opnieuw aan tafel te krijgen. We moeten natuurlijk het MER afwachten. Ondertussen is er weer onzekerheid, een gebrek aan duidelijkheid en geen rechtszekerheid. Ik begrijp dat we voorlopig voortdoen met MAP 6, zodanig dat de landbouwers weten waar ze aan toe zijn.

U kunt wel zeggen dat het de organisaties zijn die een akkoord hadden bereikt en die uit elkaar zijn gegaan, maar vindt u zelf dat die nultbemesting in MAP 7 moet komen? Dat is een belangrijke vraag, omdat de onderhandelingen net op dat punt zijn vastgelopen. Het zou interessant zijn om te weten hoe de politiek daarover denkt, en u hebt daar ongetwijfeld ook een mening over.

Mevrouw Schauvliege, ik raad u aan om het artikel van het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) te lezen over een jonge melkveehouder die zijn bedrijfsmodel ziet sneuvelen bij nultbemesting in VEN-gebied. Momenteel heeft hij 23 hectare in VEN-gebied en 5 hectare in speciale beschermingszones - Habitatrichtlijngebied (SBZ-H-gebied). Dat betekent dat die ongeveer 30 hectare waardeloos zou worden. Nochtans heeft hij in 2018 een vergunning gekregen voor zijn melkbedrijf om van 190 naar 280 melkkoeien te gaan. Dat staat nu allemaal op de helling, dus u kunt zich voorstellen, collega Schauvliege, wat dat betekent voor het inkomen van die man en het voortbestaan van zijn bedrijf.

Zo zijn er nog tientallen andere voorbeelden. We hebben het Mestdecreet en het Stikstofdecreet, waardoor de ene na de andere sneuvelt, en dat kan toch niet de bedoeling zijn. Ik citeer collega Van Hulle: "De overheid heeft deze boeren ooit een belofte gedaan. Als je daarop terug wilt komen en contactbreuk wilt plegen, moet je wel zwaarwegende redenen hebben."

Minister, ik had dus graag uw visie gehad op nultbemesting in MAP 7.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): De hele discussie gaat over nultbemesting in SBZ- en VEN-gebied. Ik heb de conceptnota van de programmatische aanpak stikstof van 22 februari 2022 nagelezen. Daarin wordt het volgende aangegeven: "In de VEN-gebieden, zowel natuur als bos, passen we dezelfde regeling toe inzake nultbemesting als voor de SBZ-gebieden."

Op 8 maart 2023 komt het principeakkoord MAP 7 tussen de landbouworganisaties en de milieubeweging, waarin beide heel duidelijk stellen: "nultbemesting, groene bestemmingen in SBZ-H gebieden en in VEN-gebieden, exclusief de huiskavels, met zoals voorzien flankerend beleid".

In de programmatische aanpak van stikstof van 10 maart 2023 is er enkel nog sprake van SBZ-gebieden. Dan stel ik me de vraag wie van de twee partners, de landbouworganisaties of de milieuorganisaties, contractbreuk heeft gepleegd. Mijns inziens zijn VEN-gebieden nadien geschrapt door de landbouworganisaties, waarop zij het akkoord hebben opgeblazen.

Minister, ik hoor u zeggen dat u met het voorstel van 8 maart 2023 naar de Europese Commissie bent gegaan. Ik veronderstel dan dat u dat oorspronkelijke akkoord hebt voorgelegd, dus inclusief VEN-gebied.

Er hangt nog een ander zwaard van Damocles boven het hoofd van de Vlaamse Regering, namelijk de nitraatzaak. Er moet een voorstel komen tegen 21 december of 12 januari, dat hangt af van welke datum je precies neemt, de betekening of de beslissing, maar alleszins zes maanden na de uitspraak. Wat zult u voorstellen aan die rechtbank om te voorkomen dat Vlaanderen veroordeeld wordt vanwege zijn lakse nitraatbeleid?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

Ik wil eerst even ingaan op het halve citaat van collega Schauvliege. In mijn vraagstelling heb ik het volledige citaat meegegeven, collega. Misschien moet u dat toch nog even nalezen. Er staat duidelijk dat de nulbemesting het voorwerp van een latere politieke beslissing zal zijn. Als we citeren, moeten we correct en volledig citeren.

Minister, ik begrijp dat u het plan-MER en de doorrekeningen bekijkt. We hebben de doorrekening ontvangen en we konden vaststellen dat het een model is waarin een aantal maatregelen kunnen worden meegenomen. Maar er zijn ook heel wat maatregelen die niet in een model kunnen worden meegerekend. Bij een vorige vraagstelling uitte ik al mijn bezorgdheid om niet opnieuw in een modellenwerkelijkheid terecht te komen. Dat moet met de nodige zorg worden bekeken. We moeten ook rekening houden met een aantal maatregelen die op het terrein effectief een effect zouden moeten hebben, maar die niet in modellen worden meegerekend. Ik hoop dat het in zijn volledigheid wordt bekeken.

Het is mij niet helemaal duidelijk welke maatregelen u precies hebt meegenomen in de plan-MER-berekening. Kunt u daar misschien wat meer klaarheid in geven?

Ik stelde u ook de vraag of er volgens u bijkomende maatregelen moeten worden genomen en of u zelf bijkomende maatregelen hebt voorgesteld. Ik meen begrepen te hebben uit het overleg dat er al een aantal auto-executieve maatregelen zijn meegenomen. Gaat het eventueel over die eventuele extra bijkomende maatregelen waarnaar u in het verleden verwees, of zijn er nog andere, bijkomende maatregelen die u laat doorrekenen of hebt voorgesteld aan het overleg? Ik wou daar graag wat meer duidelijkheid over.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, ik begrijp uit uw toelichting een aantal dingen.

U wilt graag verder werken met het model van overleg. Ter voorbereiding daarvan, en totdat u de mensen weer rond de tafel brengt, komen er een aantal voorstellen. Nu, die liggen ter tafel om het gat dicht te rijden tussen de maatregelen en de doelstelling, waarover men het eens was, en het trancheren van de maatregelen die moeten worden geselecteerd. Vervolgens moeten ook nog alle formele procedures, het MER en de passende beoordeling, nog worden

doorlopen. Ik juich dat toe, en ik denk dat we inderdaad in dat overlegmodel moeten blijven.

Anderzijds zal het aan de politiek zijn om finaal knopen door te hakken. Ik maak me zorgen over de timing. We kunnen samen vaststellen dat het niet realistisch is om tegen de start van het volgende mestseizoen een uitgewerkt en goedgekeurd decreet goedgekeurd te hebben in het parlement. Dat brengt op het terrein wel wat moeilijkheden met zich mee.

U zegt, terecht, dat er puur juridisch geen probleem is. Landbouwers kunnen gewoon verder werken op basis van MAP 6. Maar dat wringt toch bij mij. Ik ben nogal een pragmatisch mens, ik zet graag stappen vooruit in de goede richting. In de sokkel zijn zowel de milieuorganisaties als de landbouwers het eens. Er blijkt ook uit de doorrekening dat we in bepaalde typegebieden de doelstellingen nagenoeg bereiken en in andere minstens dichterbij brengen. Dan is het toch een beetje jammer om een mestseizoen verloren te laten gaan door te blijven werken met oude regels waarvan we zeker zijn dat ze die doelstelling niet gaan halen.

Mijn vraag is: kunnen we, in afwachting van een goedgekeurd decreet, niet op basis van een soort engagementsverklaring tussen politiek, landbouw-, milieu- en natuurorganisaties toch al een aantal stappen vooruitzetten op het terrein? We weten wat we kunnen doen, al is er nog discussie over wat we eventueel nog meer moeten doen, maar iedereen is het eens over de waterkwaliteit. We zouden stappen kunnen zetten om die effectief al te verbeteren.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): De nultbemesting ligt inderdaad zeer gevoelig voor de sector, zoals collega Sintobin terecht aangeeft. Dat kan enorme effecten hebben op specifieke bedrijven. In 1995 is met het Mestdecreet de afspraak gemaakt dat de toenmalige en de volgende generatie boeren nog een uitzondering inzake die nultbemesting kreeg. Mensen hebben zich daar ook op geënt en georganiseerd. Sommige bedrijven zijn in die zin ook overgenomen in de familie, met de bedoeling om het bedrijf wat verder uit te bouwen. U weet dat in bemesting voorzien van ruwvoer en de afzet van mest heel belangrijke elementen zijn in de bedrijfsvoering op lange termijn. Daar zomaar op ingrijpen, is voor bepaalde specifieke situaties echt wel heel ingrijpend. Er is een flankerend beleid. Er wordt voorzien in een vergoeding van 18.000 euro als men snel stopt enzovoort. Waarom dus niet aanbieden aan die mensen voor wie dat kan met hun bedrijfsmodel, om daar vrijwillig op in te tekenen? Sommigen zijn daar misschien in geïnteresseerd. Dan moeten ze dat doen. Maar wie daar economisch gezien niet onderuit kan en dat niet op een andere manier kan voortzetten, kan de afspraak uit 1995 bovenhalen. De overheid moest betrouwbaar zijn in dezen. Het is een uitfaserend systeem, dus waarom kan men dat niet zo doen?

Ik sluit mij ook aan bij de inbreng van collega Coel. Dit element van nultbemesting is inderdaad reeds bepaald in andere regelgeving wat uitfasering betreft. Als we de rest van het Mestdecreet dat is afgesproken tussen de landbouw- en de natuurorganisaties in de vuilnisbak werpen, dan bewijzen we noch de landbouw, noch de natuur, noch het milieu een goede dienst. Ik wil er dus voor pleiten om dat op een pragmatische manier aan te pakken, om dat aan te bieden als een vrijwillig systeem.

Mevrouw Schauvliege, als u in de details geïnteresseerd bent, op pagina 39 van het eerste stikstofakkoord staat bij punt 3) c. over nultbemesting: "zelfde compensatievergoedingssysteem voor nultbemesting in VEN-gebieden (zowel bos als natuur)". Daarbij wordt verwezen naar de non-paper over MAP 6+. Die is er nooit gekomen. MAP 6+ is nooit goedgekeurd. Als nu het MAP wordt hervormd in een overleg tussen landbouw- en natuurorganisaties, dan lijkt het logisch dat men

een aantal eigen keuzes maakt. Het is niet onredelijk om vast te stellen dat deze voor bepaalde individuele bedrijven zware ingreep heel moeilijk ligt voor de landbouworganisaties, omdat ze weten wat de gevolgen daarvan zijn, en dat ze dit bewust niet hebben meegenomen in het akkoord over het Mestdecreet zoals dat nu is afgesloten. Ik zou het bijzonder spijtig vinden als men alles zou laten ontploffen op basis van dit element en de kansen die er liggen niet zou nemen, om snel duidelijkheid te geven en snel het zevende MAP te implementeren, zoals dat nu door de organisaties onder deze voorwaarden is afgesproken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, dank u wel. In de PAS wordt inderdaad alleen melding gemaakt van de nultbemesting in SBZ-H. Het VEN zit dus niet in het PAS-akkoord. Wat de nultbemesting in VEN-gebieden betreft, was er een afspraak gemaakt in het kader van MAP 6+ inzake de uitdoving van de bepaling, uiteraard ook met flankerend beleid enzovoort. Dat was een afspraak die binnen de regering was gemaakt. Die is ook doorgerekend via de modellen in functie van MAP 7. Oké, tussen de organisaties is er geen vergelijk, maar je zou kunnen denken: wat met de rest? Bijvoorbeeld dat van die 3 meter van de bufferstroken, dat is inderdaad een mooie maatregel. Dat is een stap voorwaarts. Je zou kunnen overwegen om daarmee al aan de slag te gaan. Ik zou dat graag willen, maar wat is het probleem? We zijn al een paar keer bij Europa geweest. Europa vraagt dat we duidelijke doorrekeningen zouden meegeven over de effecten van de maatregelen om die doelstelling te behalen. Anders aanvaarden ze MAP 7 ook niet. Anders zou ik zeggen: kom, hier is een sokkel, en we gaan daarmee verder. Maar zo werkt het helaas niet. Ik heb nog maar pas een antwoordbrief met heel wat motiveringen aan de Europese Commissie overgemaakt, maar als Europa zegt dat die doorrekeningen en die effecten allemaal niet kloppen, dan zitten we opnieuw in nieuwe juridische stappen, en dat is voor niemand goed, denk ik. Dat wil niemand van ons. We moeten dus even wachten wat de Europese Commissie zegt en bekijken wat het plan-MER zegt, wat daar uit de bus komt qua opties om de kloof te dichten. Dan is het opnieuw aan alle organisaties rond de tafel om daar hopelijk samen door te geraken wat MAP 7 betreft. Ik vind het immers belangrijk dat ze dat doen.

De nitraatzaak, mevrouw Schauvliege, is op 12 januari. Wij zullen een stand van zaken geven. Nu, we zien in het stikstofdossier ook de varkenscall die we hebben uitgebreid, waardoor ook de mestdruk zal verminderen. Ik denk dat dat ons ook wel zal helpen in dat dossier.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Inderdaad, minister: wachten op de Europese Commissie, wachten op het plan-MER, en hopen dat de organisaties weer aan tafel gaan zitten. Het was eigenlijk de eerste keer, denk ik, dat we met die organisaties zo ver geraakt zijn. Als er plots een cruciaal element zoals nultbemesting in VEN-gebied wordt toegevoegd aan het akkoord, lijkt het mij wel logisch dat landbouworganisaties daar niet mee verder willen gaan. Maar ik hoop inderdaad dat ze opnieuw samen aan tafel komen. Dat is toch belangrijk.

We mogen natuurlijk ook niet vergeten, voorzitter, dat uiteindelijk de beslissing hier zal vallen. Het zal het parlement zijn dat het Mestdecreet goedkeurt. Wat de organisaties ook op papier zetten, uiteindelijk zal de politiek moeten beslissen. Het is natuurlijk wel gemakkelijk. Het is een mooie daad van u om te zeggen: "Natuurverenigingen, landbouworganisaties, ga samen aan tafel zitten en probeer." Het was bijna gelukt, maar aan de eindmeet is het slecht afgelopen.

Nogmaals, uiteindelijk zullen wij toch moeten beslissen in het Vlaams Parlement. En dat zal ook nog wel wat discussie vergen, waardoor het tijdspad inderdaad

altijd maar verder en verder gaat en we noodgedwongen verder moeten doen met MAP 6, wat eigenlijk niet de bedoeling kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega Sintobin, laat mij misschien nog een keer duidelijk stellen dat de landbouworganisaties het VEN geschrapt hebben, en dat niet de milieuorganisaties de nulbemesting in het VEN hebben toegevoegd aan het oorspronkelijke akkoord. Dat is eigenlijk helemaal niet correct, en daarover gaat de discussie natuurlijk, maar soit.

Minister, ik begrijp dat u verder werk maakt van de nota aan de Europese Commissie, en dus een poging tot goedkeuring van die Europese Commissie. Ik begrijp ook dat u op basis van alles wat er gebeurd is, verantwoording hebt doorgestuurd naar Europa. Het zou interessant zijn om die nota te zien, zodat we weten wat u hen precies hebt voorgesteld.

Het is heel duidelijk dat de tijd dringt. We moeten ervoor zorgen dat we zo snel mogelijk de goede maatregelen nemen, om nu eindelijk stappen vooruit te zetten om onze waterkwaliteit in Vlaanderen te verbeteren. Dat is goed voor elke Vlaming. Dat is ook goed voor de landbouw. En laten we nu alstublieft stoppen met verder te polariseren en iedereen blaasjes wijs te maken dat het wel een tijd zal duren. Ik denk dat het nodig is om nu door te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, wat de situatie van vandaag op het terrein betreft, is het belangrijk dat u heel duidelijk aangeeft dat zolang er geen ander regelgevende kader is, MAP 6 inderdaad van tel is. En zodra er een nieuw kader is, het liefst zo snel mogelijk, weet men wat het nieuwe kader is en dan moet men zich daar ook aan houden. Het is belangrijk dat het terrein niet de dupe wordt van beleidsdiscussies, zodat daar alleszins altijd klaarheid over is.

Wat betreft de nulbemesting, is het duidelijk dat er geen vergelijk tussen organisaties gevonden is. Maar er is ook geen politieke beslissing die spreekt over de nulbemesting in VEN-gebied. In die zin is het belangrijk dat we kijken naar de maatregelen die vandaag uit het akkoord gekomen zijn en dat zij ook voldoende draagvlak kunnen hebben bij de Europese Commissie.

Minister, u verwijst naar de vraag van de Europese Commissie om doorrekeningen te doen. Dat is steeds opnieuw op basis van modellen. Ik wil daar nogmaals de bezorgdheid over uiten dat modellen niet altijd de volledige werkelijkheid weergeven. Ik hoop dat we niet, omdat we op modellen moeten redeneren, blindelings extra maatregelen gaan nemen, omdat andere maatregelen niet zouden worden meegenomen. Ik ben ook benieuwd naar uw antwoordbrief en op welke manier u daarmee omgaat. Maar ik denk dat er meer is dan enkel modellen om de effecten van maatregelen aan te tonen. Ik reken erop dat dat maximaal wordt meegenomen.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, misschien voor de duidelijkheid: mijn pleidooi was niet om die sokkel te nemen waarover men het eens is, daar een decreet van te maken en het daarbij te laten. Ik denk dat het duidelijk is – en iedereen erkent dat ook – dat in de doorrekening is gebleken dat we daar een stap mee vooruit zetten, maar nog niet aan de doelstellingen komen. Ik ben er dus helemaal voor dat we dat traject verderzetten tot we aan een pakket zitten waarmee we de doelstelling wel halen.

Waar ik wel voor pleit, is dat we in afwachting daarvan – aangezien dat toch nog een hele tijd zal duren en het nieuwe mestseizoen tegen dan al lang gestart is – de stappen die we op het terrein vooruit kunnen zetten en die zowel interessant zijn voor de landbouw als die de waterkwaliteit, zij het nog niet 100 procent, maar toch al een heel stuk dichterbij de doelstelling brengen, ook al zetten. Mits een engagement vanuit de landbouwsector, de politiek en de milieuverenigingen, denk ik dat het mogelijk moet zijn om als pragmatische mensen onder elkaar die stappen vooruit op het terrein te kunnen zetten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vooropgestelde bosdoelen en de boscompensatiepremie – 539 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's, minister, ik heb een vraag in verband met de doelstelling die u hebt vooropgesteld over het aanplanten van 4000 hectare aan nieuw bos. Afhankelijk van de cijfers loopt het goed of minder goed om die 4000 hectare te bereiken. U zult ze waarschijnlijk niet bereiken, tenzij er een wonder gebeurt tegen het einde van deze legislatuur.

Maar goed, er is effectief vooruitgang geboekt, dat kunnen we niet ontkennen. Gisteren stond er een hele pagina in het Limburgs staatsblad – om Het Belang van Limburg niet te noemen – over alle plaatsen waar u bomen hebt geplant. U hebt tegenwoordig drukke weekends met het planten van bomen. Dus wat dat betreft, zou ik zeggen dat dat een stap in de goede richting is.

Maar ik verneem van natuurorganisaties – en ik moet niet ontkennen dat dat niet altijd de meest simpele organisaties zijn om mee te handelen, wat ik positief bedoel – dat er op het terrein eigenlijk alles op alles wordt gezet om die vooropgestelde bosdoelen ook plots te halen. Dat is positief.

Maar ik hoor dat dat vaak ten koste gaat van bepaalde open natuurdoelstellingen. Zo zouden speculanten, of zekere mensen met veel geld, grond opkopen om de boscompensatiepremie op te strijken, terwijl het al gaat om gronden die een hoge natuurwaarde hebben. Ik denk dan aan botanisch waardevolle graslanden of hoogstamboomgaarden.

Het bebossen van deze gronden geeft natuurlijk geen natuurwinst. Integendeel, daarmee haal je dan misschien wel het cijfer dat je wilt – of komt het dichterbij – maar op het vlak van natuurverrijking stelt het niets voor. Integendeel, in die gevallen gaat het immers niet om natuuruitbreidingen – de gronden waren al natuur – maar louter om bosbouw, om de boscompensatie op te strijken. Je kunt hier spreken over een vorm van 'grondspeculatie', omdat dit niets heeft te maken met natuurherstel, natuurinrichting of dergelijke praktijken. De vraag rees of er genoeg afstemming is tussen de bosbeheerplannen en de open natuurdoelen. Daar gaat het eigenlijk over, en daar gaat mijn vraag ook over.

Bovendien is het premiestelsel voor bebossing veel toegankelijker dan andere premies. De premies voor hoogstamboomgaarden bijvoorbeeld zijn nog steeds niet goed toegankelijk. Voor bepaalde premies is er dan weer een bepaald beheerplan noodzakelijk, maar de subsidies voor de opmaak van die beheerplannen werden afgeschaft, waardoor geen eigenaar er meer aan begint.

Daarnaast is de eigendomssituatie van beschermd landschap ook erg versnipperd, wat het beheer veel complexer maakt.

Al die elementen, minister, leiden ertoe dat het planten van bomen vaak de minst omslachtige keuze is, ook al is het niet altijd de beste keuze voor de natuur. Dat is dus eigenlijk een soort van tegenstelling: meer bos, maar niet de beste keuze voor de natuur.

Daarom stel ik mijn vragen. U herkent ongetwijfeld de hierboven beschreven situaties, waarbij er bijvoorbeeld op het terrein nog al eens onenigheid is tussen bosgroepen – of wie daarrond werkt – enerzijds, en regionale landschappen of andere natuurverenigingen anderzijds. Erkent u dat de bosdoelen en de boscompensatiepremie kunnen leiden tot scheeftrekkingen, waarbij terreinen worden bebost in het nadeel van andere waardevolle natuur?

Bent u het met mij eens dat het premiestelsel in het voordeel is van bebossing? Bent u het eens met mij dat het misschien goed zou zijn om dat – al dan niet gedeeltelijk – te herbekijken? Hoe staat u daartegenover? Zult u initiatief nemen om een level playing field te creëren, zodat het ook aantrekkelijk wordt om andere natuurdoelen te realiseren? Dus met andere woorden: meer bos, maar het mag niet ten nadele zijn van de natuurdoelen. Daarover had ik graag een antwoord van u gekregen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega Vandenhove. We gaan inderdaad op het einde van de legislatuur richting 2000 hectare aan extra bos. Ik denk dat dat een hele stap voorwaarts is.

De situatie die u aanhaalt, namelijk dat bebossing ten koste zou gaan van andere natuurdoelen, is mij tot op heden onbekend. Zowel voor nieuw bos als voor compensatiebos zijn er genoeg veiligheidsmechanismen ingebouwd in de regelgeving, om te voorkomen dat andere waardevolle natuur door bos zou worden ingenomen.

Er is ook adviesverlening voor de vergunning van de aanleg van nieuw bos. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) keurt steeds het compensatievoorstel goed. Het wijzigen van grasland of bebossen van een voormalige hoogstamboomgaard is een vegetatiewijziging, en doorgaans ook vergunningsplichtig. Aangezien we naast de bosuitbreidingsdoelstelling ook andere natuurdoelen hebben vooropgesteld, laten we nooit toe dat het ene type natuur door het andere wordt vervangen.

Ik ga ervan uit dat de lokale besturen dat ook niet doen, en dat ze die adviezen ook naleven. Wie dus gronden koopt met het oog op boscompensatie, kan daarom beter op voorhand bevragen of bebossing wel mogelijk is, indien er reeds waardevolle natuur op aanwezig is.

Wat het premiestelsel en subsidies betreft: de subsidies voor bos werden deze legislatuur inderdaad sterk verhoogd, omdat hier ook een harde doelstelling in het regeerakkoord voor is vooropgesteld. Ik denk dat het belangrijk is om de nodige centen ook te voorzien.

De premies en beheersplannen voor hoogstamboomgaarden behoren tot de bevoegdheid Erfgoed. Die bevoegdheid zit bij mijn collega-minister Diependaele. Ik weet wel dat Vlaamse Regering vorig jaar een bedrag van 450.000 euro uittrok voor een actieplan voor het behoud van hoogstamboomgaarden in Haspengouw en Voeren. Ook de erkenning van het landschapspark Hart van Haspengouw kan

hiervoor een opportuniteit zijn. Ook hiervoor komen jaarlijks Vlaamse middelen, ook rond de 450.000 euro.

De subsidieregeling voor bos en open natuur is in het Natuurdecreet reeds in grote mate gelijkgetrokken. Daar zit uiteraard een verschil in volgens het specifieke natuurtype. Dat is logisch. Het ene natuurtype vraagt meer inspanningen dan het andere. Met de omzetting van oude beheerplannen naar natuurbeheerplannen streven we naar zoveel mogelijk uniformiteit qua natuurbeheer en subsidies. Ik denk dat er zoveel mogelijk gewerkt wordt aan een level playing field tussen de subsidieregeling voor bos en andere natuur.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u, minister. Er zijn effectief voorbeelden, ik zal ze inderdaad overmaken. Het zijn zaken die me bereiken vanop het terrein, trouwens vanuit de regio, vanuit het landschapspark Haspengouw dat u net aangehaald hebt. Het is een goede zaak dat dat er gekomen is.

Goed, u hebt geciteerd uit decreten, waartegen ik niets kan inbrengen. Ik denk dat we elk geval op het terrein moeten proberen te beletten. Ik denk niet dat het goed is dat we een debat of discussie krijgen tussen de natuursector enerzijds, en anderzijds de sector die vooral bezig is met bebossen en het geven van de bosgroepen.

De voorzitter: Niemand vraagt het woord. Mijnheer Vandenhove, ik denk dat we deze vraag als afgehandeld kunnen beschouwen?

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Inderdaad. Ik zal met de minister eens gaan wandelen in Haspengouw.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de falende adviesverlening door het Departement Omgeving bij vergunningsaanvragen – 554 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Het spijt me bijna om de Limburgse idylle te moeten onderbreken. Mijn excuses, maar ik ga toch even terugkeren naar de harde cijfers.

Ik heb al een paar jaar de gewoonte om te informeren naar de cijfers rond de adviesverlening door het Departement Omgeving, en u weet waarom. Het Omgevingsdecreet en de verschillende decreten voorzien in die adviesverplichting om, in mijn ogen althans, goede redenen. Het Departement Omgeving beschikt niet alleen over de nodige expertise bij complexe dossiers, maar heeft ook bij eenvoudigere dossiers een bredere kennis dan een lokaal bestuur om goede afwegingen te maken bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag. Een goed advies kan veel problemen en kosten uitsparen, zowel voor het lokaal bestuur, dat dankzij zo'n advies veel minder een beroep moet doen op externe consultants en expertises waarvoor men extra moet betalen, als voor de overheid en de burger in het algemeen, die dankzij een goed onderbouwde vergunning in eerste aanleg gespaard blijven van beroepsprocedures en andere ellende. Hoe

kwalitatiever het begin van de vergunningsprocedure is, hoe minder problemen er achteraf opduiken. Dat lijken me evidente principes.

Desondanks stellen we elk jaar vast dat de adviesverlening bij vergunningen door het Departement Omgeving afneemt. Uit de cijfers van 2022, de laatste die ik van u heb ontvangen, blijkt dat in vier op de vijf gevallen vergunningen beoordeeld worden zonder een advies van het departement. In 2018 werd in 65 procent van de dossiers een advies gegeven.

Als we alleen kijken naar de lokale besturen, stellen we vast dat slechts 2 procent van de adviesvragen van gemeenten een antwoord krijgt van het departement. Bij de provincies is dat iets meer, maar ook daar is er een daling van 67 procent in 2018, tot slechts 20 procent in 2022.

U kondigde vorig jaar aan, na een vergelijkbare vraag van mij, dat u aan de leidend ambtenaar zou vragen om een concreet plan van aanpak voor te stellen en ervoor te zorgen dat lokale besturen wel degelijk inhoudelijk advies van het Departement Omgeving krijgen. Ik stel alleen maar vast dat daar nog niet veel aan veranderd is en dat er niet veel beweegt.

Hoe reageert u op de cijfers over de adviesverlening en het feit dat het achteruit blijft gaan? Is het plan van aanpak dat u aan de leidend ambtenaar zou vragen ooit opgemaakt? Heeft dat voorzien in meer capaciteit of ambitie om dat te doen? Bent u het met mij eens dat de afbouw van de adviesverlening op Vlaams niveau een zorgvuldige vergunningverlening onmogelijk maakt? Zult u deze keer hetzelfde zeggen of gaat er effectief iets gebeuren? Wanneer gaan we dan een effect op die cijfers zien en wanneer gaan lokale besturen vaststellen dat ze wel degelijk weer gehoor krijgen in Brussel en daar ook informatie kunnen krijgen voordat het te laat is?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Zoals u weet, volgt mijn administratie een adviseringskader dat de prioriteiten bepaalt inzake advisering. Dit kader wordt gevolgd. Er werden geen wijzigingen doorgevoerd. De administratie geeft wel aan dat er naast advisering natuurlijk ook capaciteit wordt ingezet op de toegenomen inspanningen die nodig zijn bij de screening van dossiers in functie van het instellen van beroepen door de secretaris-generaal van het Departement, de voorbereiding en advisering van de GOVC-dossiers (Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie) die complex zijn, de ontvankelijkheid en volledigheid van dossiers die een grondige analyse vergen en de behandeling van de toegenomen bezwaarschriften in Vlaamse dossiers. Ook het aantal dossiers bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen neemt toe.

Toch stel ik met u vast dat we de advisering richting lokale overheden opnieuw moeten opschalen, en dat op basis van risico en impact. Ik vermeld risico en impact, want vandaag is het ook zo dat het departement moet adviseren in elk beroepsdossier dat bij de deputatie komt, ook als het gaat om een beroep voor een tuinhuis of verbouwing van een woning. Het lijkt mij niet nodig dat de Vlaamse expertise hiervoor wordt ingezet. Dit komt in de cijfers te weinig naar voor.

De leidend ambtenaar heeft inderdaad voorstellen bezorgd. Hierin werd een dubbele aanpak voorgesteld.

Ten eerste kreeg ik een aantal voorstellen om op basis van praktijkervaringen in de bevoegdheidsverdeling een aantal bijsturingen door te voeren. Mijn administratie heeft hiertoe intussen ook voorstellen tot aanpassing van de zogenaamde Vlaamse en provinciale lijsten uitgewerkt. Die zullen verder bekeken worden.

Ten tweede zal men, zoals gezegd, het adviseren aan de lokale overheden verder opschalen op basis van risico's en impact. Daarnaast zal in het advies de focus gelegd worden op wat potentieel een belangrijke impact heeft en niet tot de kerntaak van een andere overheidsinstantie behoort. Er komen dus meer adviezen, gericht op de relevante punten in het dossier. Ook hiervoor heeft mijn administratie voorstellen klaar. Voor mij is het belangrijk dat ook rekening wordt gehouden met de aanbevelingen uit het rapport van de PFAS-commissie en uit het rapport van systeemaudit handhaving milieuhygiëne.

Om deze taken goed uit te voeren is er natuurlijk versterking nodig. Ik voorzie een capaciteitsversterking van negen personeelsleden. Ik denk dat ook de volgende regering zal moeten bekijken om daar extra capaciteit te voorzien.

Het adviseringskader voorziet wel degelijk een advisering, uitgaande van het principe van subsidiariteit. Het Omgevingsvergunningendecreet voorziet wel degelijk drie gelijkwaardig bevoegde niveaus. Ook die lokale niveaus moeten investeren in expertise, en daar zal het departement ook bij helpen.

Het opzet van deze prioriteitstelling was ook om ervoor te zorgen dat ingezet kan worden op ondersteuning van de lokale overheden inzake kennis- en expertise-uitwisseling. Vlaanderen kan ook zonder elk dossier te zien, bijdragen aan de globale kwaliteit van de vergunningverlening in Vlaanderen, namelijk door het ondersteunen van de lokale besturen en provincies door het voorzien van goede kennisuitwisseling, permanente vorming van lokale ambtenaren, online informatie, goede databanken enzovoort. Op dit laatste is de afdeling zich volop aan het organiseren.

Zoals ik al zei, bekijk ik een aantal voorstellen waardoor enerzijds het aantal adviesvragen wordt gefocust op de essentie, en anderzijds een capaciteitsverhoging wordt voorzien waardoor er netto een hogere adviseringsgraad wordt verkregen. Dat is, denk ik, een eerste stap, zoals ook de negen extra personeelsleden. Het departement heeft in ieder geval de opdracht gekregen om het personeelsplan hiervoor aan te passen met het oog op de indiensttreding van deze personeelsleden, al volgend jaar, in 2024.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor het bevestigen van het feit dat er wel degelijk minstens een plan is om dat op te schalen. Als je vertrekt van 2 procent van de dossiers die bij gemeenten worden geadviseerd en 20 procent van de dossiers die bij de provincie worden geadviseerd, dan betekent dat dat er al niet veel ruimte meer is om af te schalen en dat er toch wel heel veel ruimte is om daarin te verbeteren.

Ik ben het daarmee eens, minister, maar ook met wat uit uw antwoord komt, namelijk dat men daarbij moet kijken naar prioriteiten. Ik denk dat men daarbij ook niet te eng mag zijn. Zeker wanneer het over provinciale beroepsdossiers gaat, is er wel wat reden om dat met de nodige kritische aandacht te blijven bekijken. Ik herinner mij een discussie in dit parlement waarbij we in mijn eigen provincie vaststelden dat gedeputeerden paginagrote advertenties plaatsten met de boodschap: "Als je vergunning is geweigerd door de gemeente, kom dan gerust bij ons in beroep." Me dunkt dat tegenover dat soort van dienstbetoon uit de jaren 50 ... Het waren de heer Dehaene en de heer ik-weet-niet-meer-wie, ondertussen geen gedeputeerden meer.

Als we echt willen dat er heel veel dossiers naar de Raad voor Vergunningsbetwistingen gaan, dat er heel veel dossiers zijn die tot conflicten leiden en dat er heel veel dossiers zijn die langdurige juridische procedures veroorzaken, dan moeten we het vooral op die manier aanpakken. Het feit dat het Departement

Omgeving daar adviseert en argumenten geeft aan de deputatie en ze niet zomaar laat doen, kan best wel eens helpen om te zorgen dat vergunningen correcter worden afgeleverd en we dus veel minder een juridisering van al die zaken krijgen en dat het departement zich daar dan vervolgens ook minder mee moet bezighouden.

Ik stel dus toch voor dat men probeert, ook bij het maken van selecties en het leggen van prioriteiten, er zich op toe te leggen dat de kwaliteit van de vergunningverlening vanaf de allereerste instantie zo goed mogelijk en zo kritisch mogelijk is. Dat bespaart iedereen, zowel de aanvrager, die een duidelijke beslissing krijgt, als al de andere besturen, die geconfronteerd worden met eventuele beroepen, een hoop kosten en ellende. En het blijft toch nog altijd zo dat in vele gevallen het lagere bestuur moeite heeft om te weigeren, omdat het het dan zelf moet motiveren en het dan maar laat passeren en de volgende het dan maar laat oplossen. We zijn allemaal vaak dicht genoeg bij lokale besturen geweest om te weten hoe het werkt.

Het feit dat er een duidelijk advies, positief of negatief, van het Vlaamse departement ligt, kan geweldig helpen om bestuurders die te goeder trouw zijn, de nodige argumenten te geven en een aantal anderen toch twee keer te doen nadenken en te vermijden dat we naar drie beroepstrappen gaan in plaats van het gewoon van de eerste keer duidelijk te kunnen beslissen.

Minister, begin met die negen, maar ik ben het met u eens: ik denk niet dat we met die negen ooit gaan toekomen. Ik denk dat er nog veel meer nodig is. Ik zou echt vragen om dat toe te spitsen op de eerste aanleg van de behandelingen. Het gaat iedereen vooruithelpen en een hoop frustraties wegnemen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Minister, collega's, ik sluit mij aan bij het pleidooi van collega Tobback voor kwaliteitsvolle adviezen, want zowel voor een gemeente als voor een deputatie is een kwaliteitsvol advies zeer waardevol.

Ik stel wel vast dat de gemeenten de Vlaamse overheid doorheen de jaren ontzorgd hebben. Herinner u dat voordat de gemeenten ontvoogd waren, de gemachtigde ambtenaren, zoals ze indertijd heetten, adviezen moesten geven. Die hadden zelfs een bindend advies. Dat bindend advies is afgeschaft. In se is dat wel een goeie praktijk. Ze kunnen adviezen verlenen, maar dan toch aan het bestuurscollege, dat moet beslissen, de mogelijkheid geven.

Met betrekking tot de kwaliteitsvolle adviezen en de situatie van vandaag in het veld kom ik tot een bijzondere vaststelling. Als het gaat over zonevrije functiewijzigingen waarbij adviezen gevraagd worden aan verschillende administraties, stel ik vast dat de administratie Landbouw en Visserij nogal vaak een advies geeft in dergelijke dossiers. Zelden geeft de administratie Omgeving een advies in dergelijke dossiers. En dan is het aan het bestuurscollege, in dezen meestal in eerste aanleg de gemeente, om een beslissing te nemen. Doch, wat stel ik vast? In heel wat plaatsen waar een negatief advies, al dan niet weerlegd in de beslissing door de gemeente, gegeven is door de administratie Landbouw en Visserij, zonder dat er een advies gegeven is door de administratie Omgeving, tekent die administratie Omgeving beroep aan, natuurlijk met toestemming van de secretaris-generaal, want hij moet zijn handtekening plaatsen als de administratie beroep wenst aan te tekenen tegen een beslissing van het schepencollege.

De praktijk is dus als volgt. Het kwaliteitsvol advies wordt gegeven door Landbouw en Visserij. Het wordt beoordeeld door het schepencollege. Daar wordt al dan niet rekening mee gehouden, maar als ze dat weerleggen en op hun manier

motiveren om toch de vergunning te verlenen, blijkt Landbouw en Visserij zich daarbij neer te leggen. Het neemt daar vrede mee en gaat niet in beroep. Maar de administratie Omgeving, zonder voorafgaandelijk in het dossier betrokken te zijn, gaat wel in beroep bij de bestendige deputatie. Als klap op de vuurpijl, minister, stel ik vast dat wanneer de beroepsindiener een beroep ingesteld heeft bij de deputatie, er ook automatisch een hoorzitting wordt georganiseerd, en dat die beroepsindiener zich zelfs de moeite niet getroost om zich naar daar te begeven. Meestal is dat digitaal, in elk geval in de provincie West-Vlaanderen. Zij sluiten zelden aan bij de bespreking van het beroepsdossier.

Ik vind dat niet zo'n koosjere praktijk. Ze getroosten zich niet de moeite om zich erin te verdiepen en hun advies te geven. Ze gebruiken het advies van Landbouw en Visserij om een beroep in te stellen bij de deputatie. En ze vinden het dan nog de moeite niet om zich te gaan verdedigen in aanwezigheid van hen die de beslissing genomen hebben, in dezen meestal het college van burgemeester en schepenen. Ik vind dat een beetje een eigenaardige praktijk, minister. Dat is niet wat wij willen als het gaat over kwaliteitsvolle vergunningverlening en kwaliteitsvolle advisering. Ik zou het appreciëren, mochten er adviezen komen van de administratie Omgeving die aan de gemeenten worden overgemaakt, waarbij desgevallend een antwoord in de motivering van de collegebeslissing kan worden meegenomen. Maar zonder zich zelf de moeite te getroosten om advies te geven, het advies van een andere administratie gebruiken?

Ik heb u daarnet horen zeggen dat we naar de kerntaak moeten, dat we niet moeten overnemen wat andere administraties doen. Hier doet men dat eigenlijk wel. Men gebruikt de motivering van een andere administratie om in beroep te gaan en men getroost zich dan de moeite niet om het te gaan bespreken en te verantwoorden bij de hoorzitting van de deputatie. Ik vind dat een beetje een eigenaardige praktijk. Ik wou dat hier gewoon eens melden. Ik had graag uw mening daarover gehoord, minister.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik wil mij aansluiten bij het pleidooi van collega Tobback. Eigenlijk vind ik dat we de focus vooral moeten leggen op kwaliteitsvolle vergunningverlening. Wat hebben we de afgelopen jaren in deze commissie vaak bediscussieerd? Een manier om sneller vergunningen te verlenen. Er wordt dan geknutseld aan de procedure en aan de adviestermijnen, maar in plaats van dat te doen, moeten we er vooral voor zorgen dat er kwaliteitsvolle vergunningen worden afgeleverd. Daar dragen de adviezen die de Vlaamse overheid via het Departement Omgeving geeft, heel sterk toe bij. Ik wil dus het pleidooi versterken om ervoor te zorgen dat er over die vergunningen wel degelijk adviezen worden gegeven door het Departement Omgeving, als dé specialisten met betrekking tot onze omgevingswetgeving, want in heel veel gevallen geeft men die niet of stuurt men zijn kat als er overleg is.

Dat er negen voltijdequivalenten (vte's) bij komen, is een goede zaak, maar het is natuurlijk vooral zaak te adviseren over dossiers waar een advies belangrijk is om uiteindelijk tot een kwaliteitsvolle omgevingsvergunning te komen. Ik denk dat het echt belangrijk is om daar meer de focus op te leggen, in plaats van een continue zoektocht om de procedure en de adviestermijn te verkorten, want ik denk niet dat dat leidt tot een betere omgevingsvergunning.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega's, ik sluit mij ook graag aan bij deze interessante vraag van collega Tobback. Ik sluit mij aan bij zijn pleidooi om robuuste vergunningen af te leveren, die kwaliteitsvol zijn en in beroep zouden worden herbevestigd, waarbij we niet zien dat motivaties helemaal onderuit

kunnen worden gehaald. Maar ik wil zijn pleidooi toch enigszins nuanceren. Hij wijst enkel naar gebrekkige adviesaanvragen bij het Departement Omgeving. Het klopt dat er heel wat gewijzigd is, dat er meer autonomie is, dat er een ontvoogding van de lokale omgevingsdiensten is. De minister en collega Dochy hebben dat hier al aangehaald. Dat wil niet zeggen dat er geen kwaliteit moet zijn in die vergunningen. Het klopt dat er wordt ingezet op ondersteuning van de lokale overheden, onder andere via het platform Yammer. Ik weet dat onze omgevingsambtenaren daar veelvuldig van gebruikmaken in plaats van dat vrijwillig advies van het Departement Omgeving te vragen. Ze krijgen op dat platform heel snel een heel degelijk antwoord over een vergunning die in behandeling is bij een lokaal bestuur. Ik denk dat dat toch wel enigszins de cijfers over adviesaanvragen van lokale besturen nuanceert. Ik dacht dat men het had over 2 procent, maar dat zijn eigenlijk vooral vrijwillige adviesaanvragen. Dat nuanceert toch een beetje dat cijfer. Het is niet meer verplicht dat zij adviesinstantie zijn. Misschien moet er meer worden gebruikgemaakt van de nieuwe manieren van werken, zoals die kennis- en expertise-uitwisseling via het Yammerplatform.

Desalniettemin is het wel zo dat elk bestuur momenteel de oefening maakt om zich te focussen op zijn kerntaken. Dat is heel belangrijk. Iedereen is daarmee bezig of zal die oefening moeten maken. Ik denk dat ook het Departement Omgeving zich misschien daarover moet beraden. Wat zijn die kerntaken? Ik denk dat heel het luik van adviesverlening, bij vergunningen, bij ruimtelijke-uitvoeringsplannen, en ook bij beleidsplannen die worden opgemaakt en dergelijke meer, toch een belangrijke kerntaak van het Departement Omgeving is. Ze moeten misschien toch eens die oefening maken en daar dan de conclusies uit trekken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Iedereen wijst erop dat het beter kan. Dat is ook de reden waarom het departement een tweesporenbeleid heeft opgesteld. We gaan dat ook volgen, we gaan ons meer focussen op prioriteiten. Er komt ook extra capaciteit, al blijft dat natuurlijk ook wel problematisch. Het is goed dat er nu negen extra koppen komen in 2024, maar ik denk dat we, gezien de complexiteit van de wetgeving, daar volgende legislatuur verder op moeten inzetten.

Nu, we zien ook wel het volgende. In het begin van deze legislatuur hebben we een detailvraag gesteld in een van onze enquêtes. Daaruit bleek dat slechts 50 procent van de adviezen wordt gevolgd. Dat is ook zo iets: we geven dan veel adviezen, maar die leggen ze naast zich neer. Dat is een gegeven dat we voor ogen moeten houden.

Ik ben het met u eens, mevrouw Schauvliege, over kwaliteitsvolle adviezen. Vandaar dat het belangrijk is dat we vanuit Vlaanderen, en vanuit het Departement Omgeving, inzetten op vormingen en op een databank.

Wat landbouw betreft, collega Dochy, stel ik dat ook vast. Ik heb dat kort geleden ook opgenomen met minister Brouns. Het is trouwens ook niet zo dat het Departement Omgeving het advies van Landbouw zomaar altijd overneemt, vaak zijn er nog andere motieven. Maar wij bekijken hoe het verder moet.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Dank u, minister. Ik ga besluiten met te danken omdat men onder ogen ziet dat er inderdaad een probleem is qua capaciteit op het departement.

Ik ben het eens met de collega's die zeggen dat er andere manieren en andere methoden en andere pistes bestaan. Het hele probleem zal uiteraard nooit

opgelost zijn met alleen maar adviesverlening. Dit is maar een symptoom van de problematiek van vergunningverleningen. Maar ik stel toch vast dat er heel wat spaakloopt inzake capaciteit, voor wat de facto toch een kerntaak van het departement is. Het heeft geen zin om al die expertise te vermenigvuldigen bij alle lokale besturen, of ze allemaal te dwingen ze extern in te kopen. Dat is voor de belastingbetaler veel duurder dan ze centraal beschikbaar te stellen.

Het feit dat men in een aantal gevallen inderdaad heel pragmatische keuzes begint te maken van eerst te kijken welk advies een ander departement heeft afgeleverd, dan al dan niet in beroep te gaan, waarna men niet de mensen of de middelen heeft om naar de hoorzitting over dat beroep te gaan en op den duur – een beetje met hangen en wurgen – toch probeert een beetje te doen, bewijst dat er meer dan negen mensen te kort zijn.

Het is niet alleen op deze kerntaak dat men in het departement de voorbije jaren de capaciteit heeft afgebouwd, terwijl eigenlijk de nood toeneemt. Vergunningsprocedures worden complexer, aanvragen worden complexer. Ze worden ook controversiëler. Er wordt vaker beroep tegen ingediend. Er komen meer externe factoren bij, en tegelijkertijd wordt de capaciteit op het departement jaar na jaar afgebouwd, ook door deze regering. Men moet beseffen dat men daarmee uiteindelijk vastloopt en een hele hoop kosten doorstuurt naar lokale besturen, naar burgers, naar rechtbanken en noem maar op, maar dat men vooral voor een hoop vertraging zorgt en voor verlies aan kwaliteit. Niemand wordt daar beter van.

Het is hoog tijd dat die trend keert, en niet alleen op het vlak van vergunningsverlening. Ik herhaal nog eens: die adviezen zijn een symptoom. Men moet die trend omkeren, als men zichzelf als Vlaamse overheid nog een serieus bestuur wil blijven noemen. Dit is aan het einde van de weg gekomen, dat is wel duidelijk.

Die eerste negen, minister, ik hoop dat ze zeer snel een effect zullen hebben. Ik zal in ieder geval iemand vinden om volgend jaar opnieuw deze zelfde vraag in te dienen en te laten beantwoorden door wie er ook op uw stoel zit tegen dat het zover is. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de decretale verlenging van de vergunningen van veeteeltinrichtingen – 576 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Minister, ik stond al een aantal weken te popelen om u deze vraag te kunnen stellen. Het is eindelijk gelukt. U weet, minister, dat elk stikstofakkoord altijd als uitgangspunt heeft meegenomen dat een individuele landbouwer niet het slachtoffer mag zijn van een politieke discussie die nog niet afgerond is, en dat hij ook niet op onnodige kosten gejaagd moet worden om een vergunning verder te zetten wanneer er geen bijzondere aanpassingen aan die vergunning dienen te gebeuren, en wanneer het louter en alleen over de verlenging gaat. De decretale verlenging van de vergunningen, zoals dat hier in vaktermen heet, is dan ook voorzien tot eind 2023. Aanvankelijk was het tot eind 2022, maar via de aanpassing in uw instructie is dat verlengd tot eind 2023.

In het decreet dat vorig jaar net voor de zomer werd goedgekeurd, en dat de rechtsbasis geeft voor deze verlenging, stond dat één maand voorafgaand aan het vervallen van de vergunning deze vergunning opnieuw moet worden aangevraagd. Dat betekent dan één maand voor eind 2023, dus 1 december 2023. Daarom is het spijtig dat ik u deze vraag niet eerder heb kunnen stellen. Maar u weet in elk geval dat die vraag leeft.

De mensen moesten dus een maand vooraf hun vergunningsaanvraag indienen. Ze hebben dat allemaal gedaan. Ze kunnen ook niet het risico nemen om dat niet te doen, aangezien de termijn verstreken is, en er geen alternatief decreet is goedgekeurd. Dat betekent dus dat de mensen extra kosten hebben moeten doen om dossiers in te dienen voor een verlenging waarvoor er eigenlijk al een akkoord en een logica is dat het voortgezet zou worden en automatisch decretaal verlengd zou worden. Dat is één element: de kosten.

Een tweede element is de zekerheid. De mensen die een dossier hebben ingediend op basis van de decretale verlenging die in het verleden gebeurd is, of mensen van wie de vergunning vanaf begin 2024 vervalt, zitten in absolute rechtsonzekerheid. Het PAS-decreet (Programmatische Aanpak Stikstof) is er nog niet. Het komt misschien straks, maar vandaag is het er niet. Het komt er eigenlijk op neer dat die mensen straks een zeer barre eindejaarsperiode zullen doormaken. Kerst en Nieuwjaar zullen gepaard gaan met stress omtrent de toekomst van hun vergunning.

Daarom heb ik een paar vragen voor u, minister.

Hoe kunt u rechtszekerheid geven aan de landbouwers wier vergunning vervalt ten gevolge van het aflopen van de eerste decretale verlenging?

Welke rechtszekerheid kan geboden worden aan landbouwers van wie de vergunning straks, op 1 januari, ook zal vervallen, eveneens ten gevolge van het ontbreken van de decretale verlenging van de vergunning?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega. In de vastgestelde PAS is inderdaad opgenomen dat samen met het Stikstofdecreet ook over een decreet voor de verlenging van de vergunningstermijn tot eind 2024 zal worden gestemd. Voor beide, zowel het Stikstofdecreet als het verlengingsdecreet, ligt het initiatief bij het Vlaams Parlement. Ik heb ook begrepen dat het voorstel voor de tweede decretale verlenging ingediend is, in het parlement. Ik heb mijn administraties op de hoogte gebracht van dit initiatief. Ik denk dat het belangrijk is omdat, zoals u zegt, de individuele landbouwers natuurlijk niet het slachtoffer mogen zijn van het feit dat dit er nog niet door is. De administratie weet heel goed dat de parlementsleden ermee bezig zijn en dat het ingediend is. Het zal hopelijk binnenkort ook samen met het Stikstofdecreet goedgekeurd worden.

Ik heb dus aan al mijn diensten goed laten weten dat dit verlengd wordt tot eind 2024, zodat de landbouworganisaties wier vergunning verloopt ook de tijd hebben om goed na te denken wat ze gaan doen. Gaan ze een nieuw dossier indienen na 2024, hoe zien ze dat, gaan ze vernieuwingen doen, hoe zien ze hun model? Zij moeten daar de nodige tijd voor hebben. Ze moeten ook de bepalingen die in de decreten staan, goed onder de knie hebben. Ze zullen die termijn dus zeker nodig hebben om een goed dossier voor te bereiden. Daarom vind ik het belangrijk en cruciaal dat ik mijn diensten op de hoogte heb gebracht van het initiatief in het parlement, zodat ze daar ook maximaal rekening mee houden.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Dank u wel om dat aan de dienst kenbaar te maken, maar u weet ook dat de rechtsgeldigheid net iets minder sterk is dan wanneer het voorstel van decreet als zodanig zou worden goedgekeurd. Mijn vraag is dan ook, minister, of u dat in de vorm van een instructie zou kunnen doen, zodoende dat dat ook publiek is?

Voor zover ik weet, heb ik nergens kunnen lezen of de administratie in kennis is gesteld van de praktijk van dit decretaal initiatief. De onzekerheid in het veld is vandaag dus bijzonder groot, omdat de mensen niet weten in welke mate dit toch tot een verlenging zou leiden.

Als u dat hier nu publiekelijk zegt, heeft dat toch wel een zekere waarde, maar het zou ook goed zijn om dat ook op de website van het Departement Omgeving te publiceren, in de vorm van een instructie – misschien zijn er nog creatievere vormen dan een instructie – om toch wel bekend te maken dat dit wel zo bedoeld is, en dat dit zo is aanbevolen in afwachting van die decretale goedkeuring.

Wat mij betreft, en wat nog collega's hier in de zaal betreft, hoeft de stemming over die decretale verlenging niet uitgesteld te worden, want die is, denk ik, klaar. Die ligt in het parlement. Het is bijna persklaar, maar misschien toch nog niet persklaar, neem ik aan, gegeven het dossier. Ik denk dat er geen enkele reden zou kunnen zijn om dit niet zo snel mogelijk te goed te keuren in het parlement.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, ik heb het even gecheckt. Ik zie inderdaad dat dat voorstel van decreet op 22 november werd ingediend. Het werd ook aangekondigd in de plenaire vergadering dat erover zou worden gestemd.

Ik hoor collega Dochy hier van alles vertellen over wat er in dat voorstel van decreet staat, maar ik wil u erop wijzen dat we daar nog altijd geen kennis van hebben genomen. Die teksten zijn niet beschikbaar.

Ik hoop dat jullie het fatsoen hebben om het voorstel van decreet tijdig in te dienen, om de teksten tijdig beschikbaar te maken, zodat die grondig kunnen worden doorgenomen, en dat dat niet met spoed door ieders strot worden geramd in een plenaire vergadering, want ik denk dat onze landbouwers beter verdienen, dan op die manier behandeld te worden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, ik ga bekijken of we het initiatief van het parlement inderdaad op de website van de administratie kunnen zetten. Dan denk ik dat het cruciaal is dat beide dossiers zo snel mogelijk naar het parlement kunnen komen en dat eenieder zich daarover kan uitspreken. Dan denk ik dat er duidelijkheid is over beide dossiers. Maar ik neem het verder op met mijn administratie om dat online te zetten.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Ik betreur natuurlijk wel dat dit zo lang op zich laat wachten, temeer omdat dit extra kosten teweeg heeft gebracht bij een paar honderd bedrijven. Als het voorstel van decreet wordt goedgekeurd, hebben die onnodige kosten gedaan. Dat is natuurlijk ook niet leuk, zelfs niet voor de studie bureaus die het werk hebben verricht. Die zeggen ook dat ze iets indienen, en dat ze ook niet weten waar ze aan toe zijn. Ze moeten een factuur sturen omdat ze het werk hebben gedaan, maar ze voelen zich daar ook niet goed bij.

Het is, denk ik, heel belangrijk, minister, om het signaal te geven naar die mensen dat er dus geen problemen zijn, zodoende dat ze op een vredige manier kunnen genieten van de eindejaarsperiode, want ik zeg nogmaals dat dit toch wel heel wat stress oproept bij veel mensen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos over de vergunningsaanvraag voor Project ONE van INEOS – 611 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos over de aangepaste aanvraag van INEOS voor Project ONE – 619 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We lezen in Apache dat de eindconclusie van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) bij de aangepaste vergunningsaanvraag voor Project ONE van INEOS een ongunstig advies is: "Onvermijdbare en onherstelbare schade van het Vlaams ecologisch netwerk (kan) niet met zekerheid uitgesloten worden."

Het is nu aan de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie (GOVC) om dit ongunstig advies mee te nemen in haar totaaladvies. Die GOVC heeft zich alvast meer tijd gekocht: de beoordelingsdatum is uitgesteld naar 12 december. Daarna volgt de beslissing of INEOS al dan niet een vergunning krijgt voor Project ONE.

Ik verwijs ook naar het expertenadvies bij het advies van de Raad van State bij het voorstel van decreet Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) "om aan het advies van ANB uitdrukkelijk een bindend karakter toe te kennen wanneer het advies in het kader van de habitattoets ongunstig luidt. Thans wordt dit bindend karakter door de rechtspraak reeds afgeleid uit art. 4.3.3 VCRO."

Nog in het voorstel van decreet Programmatische Aanpak Stikstof wordt een reeks artikelen toegevoegd die de mogelijkheid bieden om in de loop van de vergunningsaanvraag de passende beoordeling te wijzigen: artikel 90, 91 en 92. Maar uw eigen dienst beoordeelt de gewijzigde passende beoordeling nu ongunstig. Bovendien blijkt de passende beoordeling opgesteld op basis van verouderde drempelwaardes en zijn ook de drempelwaardes, zoals opgenomen in het voorstel van decreet Programmatische Aanpak Stikstof, nog steeds niet in werking.

Kunt u überhaupt nog een vergunning afleveren voor dit project als u dit alles op een rijtje zet?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Op 28 november 2023 raakte bekend dat – ik citeer Apache – het "Agentschap voor Natuur en Bos met een negatief advies voor de bijgewerkte aanvraag van Ineos opnieuw een bom legt onder Project ONE". Letterlijk zou in het advies van het ANB staan dat "de ontwerptekst niet gunstig geadviseerd kan worden", maar "aangevuld dient te worden".

Voor tal van soorten en habitattypes in tal van speciale beschermingszones zouden bijkomende inlichtingen of toelichtingen nodig zijn, ondanks een biodiversiteitsbijlage van 938 bladzijden bij het project-MER (milieueffectrapport).

Hoe dan ook zou het advies stellen dat “het Agentschap voor Natuur en Bos op basis van voorliggend dossier over onvoldoende informatie beschikt zodat een betekenisvolle aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone en onvermijdbare en onherstelbare schade van het Vlaams ecologisch netwerk niet met zekerheid kan uitgesloten worden”.

Ik ga u niet vragen, minister, of het geel schorpioenmos een geldige reden is om Project ONE te kelderen en ook niet of tienduizend bladzijden biodiversiteitsbijlage wel zouden volstaan om het ANB in staat te stellen advies te verlenen. Maar het roept wel veel vragen op, dus bij dezen wil ik u graag enkele vragen stellen.

Is het kenbaar gemaakte advies een ongunstig advies, een gunstig advies mits voorwaarden of geen advies en dus eigenlijk een gunstig advies? In die zin moet ik ook vaststellen dat er op Twitter vanuit medewerkers van het ANB heel wat discussies zijn ontsproten waarover ik me veel vragen stel. Hebt u al een juridisch advies gevraagd, of zult u dat nog doen, om na te gaan of voor belangrijke economische sectoren, zoals de chemische industrie of de landbouw, gebruikgemaakt kan worden van artikel 6, lid 4 van de Habitatrichtlijn, dat stelt dat een project ondanks een ongunstige beoordeling van de gevolgen voor een gebied toch kan doorgaan als er geen alternatieven zijn, als er dwingende redenen zijn van groot openbaar belang en als er compensaties zijn om de samenhang van Natura2000 te waarborgen. Op welke manier zult u een kader voor passende beoordeling ter beschikking stellen dat werkbaar is voor elke aanvrager die wil investeren in Vlaanderen en dat de garantie geeft dat er niet willekeurig gehandeld wordt in de beoordeling, alsook dat niet elke aanvrager aan zijn lot wordt overgelaten om naar eigen goeddunken de passende beoordeling op te maken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik wil duidelijk stellen dat niet alles wat op Apache staat, correct is. Dat geldt trouwens voor alle kranten, maar ik heb me er wel een beetje aan geërgerd hoe ook volksvertegenwoordigers er onmiddellijk mee aan de slag gaan omwille van hun agenda. Ik zou dus toch wel vragen om daarmee op te letten.

Het ANB heeft in verband met de passende beoordeling en het MER van INEOS gewoon – ik denk dat dat ook normaal is – bijkomende vragen gesteld. Het betreft geen advies over de omgevingsvergunningaanvraag, het is dus geen eindconclusie zoals mevrouw Schauvliege stelt. Ik vind dat niet meer dan normaal. Als er een passende beoordeling MER wordt opgemaakt en een administratie moet een beslissing nemen en heeft nog een aantal vragen, dan moeten die wel gesteld worden. Anders zou het weer te routinematig zijn, het is nooit goed. Ik vind het goed dat een administratie vooraleer ze een uitspraak doet, een eindconclusie in het dossier opstelt, nog een antwoord vraagt op een aantal vragen. Dat heeft het ANB gedaan, en dat is voor alle duidelijkheid ook zijn taak.

Een project waarvan op grond van artikel 6 van de Habitatrichtlijn of artikel 36 ter van het Natuurdecreet blijkt dat het een betekenisvolle aantasting zal veroorzaken, kan enkel doorgang vinden indien een strikte afwijkingsprocedure, de zogenaamde ADC-toets, wordt gevolgd. Het project zal in dat geval enkel kunnen doorgaan als is voldaan aan drie voorwaarden: ten eerste dat er geen alternatieven voorhanden zijn, ten tweede dat er een dwingende reden van groot

openbaar belang aanwezig is, en ten derde dat er compenserende maatregelen worden genomen.

Deze afwijkingsprocedure toepassen zal geen evidentie zijn voor individuele projecten, aangezien telkens moet worden aangetoond dat een individueel project van groot individueel belang is. Voor zover bekend, werd dit tot op heden enkel toegepast bij infrastructuurprojecten of grote ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Ik vrees dat er valse hoop gekoesterd wordt als de verwachting zou zijn dat de voortzetting van het geheel van veehouderijen beschouwd kan worden als iets wat via de afwijkingsprocedure toegestaan kan worden vanwege een dwingende reden van groot openbaar belang. Je zou dan al het groot economisch belang, ook op langere termijn, voor Vlaanderen moeten aantonen. Dat is dus wel een belangrijk gegeven, denk ik.

Hierbij moet dan ook worden aangetoond dat er geen minder schadelijke alternatieven zijn en moeten er bovendien compensaties worden gevonden. De toepassing van de afwijkingsregeling van artikel 6, lid 4, lijkt me er dan ook niet toe te mogen leiden dat het een instrument wordt om, door alles op te trekken naar het niveau van een hele sector, een volledige sector geen noodzakelijke reductie-inspanningen meer zou moeten doen.

Dan ga ik nog in op de laatste vraag van mevrouw Rombouts. Willekeur is inderdaad het laatste wat we willen. Net daarom is het van groot belang dat er dringend een kader moet zijn waar iedereen zich aan moet houden, een Stikstofdecreet dat de regels rond stikstofuitstoot en depositie ten gevolge van activiteiten vastlegt. In de Programmatiese Aanpak Stikstof en het recente politieke akkoord over de decretale doorvertaling ervan werden afspraken gemaakt rond de manier waarop een passende beoordeling zal kunnen worden opgemaakt binnen de contouren van een goedgekeurd decreet. Ik denk dat het ook belangrijk is dat we daar invulling aan geven voor eenieder die een aanvraag zal doen. Hiervoor zal de Vlaamse overheid een aantal tools ter beschikking hebben staan die dan gebruikt kunnen worden door vergunningsaanvragers. Dat zit er dus allemaal aan te komen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, sta me toe te zeggen dat dit een vreemde gang van zaken is. INEOS dient een nieuwe passende beoordeling in na een arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Daarna wordt er een decreet in het parlement ingediend, met artikel 90, 91 en 92, die in de mogelijkheid voorzien om de passende beoordeling en cours de route aan te passen. Vervolgens dient INEOS een nieuwe passende beoordeling in en voegt dat toe aan het dossier, laat daaromtrent een openbaar onderzoek voeren, waarop het ANB die passende beoordeling bekijkt en vragen stelt bij de aannames.

Zo zegt het ANB bijvoorbeeld dat cumulatieve effecten onderzocht moeten worden en dat moet worden nagegaan wat de impact van bijkomende emissies is op de algemene trend. Dat betekent dat er een netto daling moet zijn op de trend, wat met andere woorden wel degelijk een bom legt onder een goedkeuring van die passende beoordeling. Als ik het goed begrijp, is dat een tussentijdse beoordeling van het ANB en zegt u nu dat die passende beoordeling nogmaals aangepast kan worden op maat van het advies van het ANB. Betekent dat dan dat er opnieuw een openbaar onderzoek zal plaatsvinden? Of hoe ziet u dat eigenlijk? Voor mij is het heel duidelijk dat die administratie heel veel vraagtekens plaatst bij de stikstofuitstoot van INEOS en het moeilijk heeft om daar positief mee om te gaan, omdat het helemaal niet strookt met hun opdracht.

Minister, als de passende beoordeling aangepast moet worden op basis van het advies van het ANB, kan dat dan procedureel nog wel? Kunt u met andere woorden nog een vergunning verlenen op basis van het traject dat nu is gelopen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik moet dus ook afleiden dat het over een tussentijds advies of iets in die aard gaat. Collega Schauvliege heeft daaromtrent enkele vragen gesteld. Ik ben ook benieuwd naar wat de voortgang van het dossier met zich meebrengt. Is het de bedoeling dat er nu nog eens een aangepaste beoordeling volgt? Hoe is het verdere loop van dit dossier op procedureel vlak voorzien? Ik meen dat het ANB een advies kan geven, maar ik was er niet van op de hoogte dat het ook een tussentijds advies kan afleveren.

Het is een beetje bijzonder om te moeten vaststellen dat u heel specifiek verwijst naar veeteelt, terwijl mijn vraag in dezen veel ruimer is gesteld. Ik begrijp dat u aangeeft dat u daar niet meteen mogelijkheden ziet. U zwijgt over andere industrieën. Ik weet niet of daar wel mogelijkheden te zien zijn. Ik denk alleszins dat dat artikel de mogelijkheid biedt om, ook op Vlaams niveau, om een aantal zaken te onderzoeken en te kijken welke belangrijke elementen er zijn. Ik denk dus dat we dat niet zomaar links mogen laten liggen.

Ik ben blij dat u vandaag aangeeft dat we een kaderpassende beoordeling moeten maken. U weet dat ik daar al geruime tijd naar vraag. Als ik echt naar het tussentijds advies kijk en de inhoud daarvan, dat voor sommigen beter uitkomt dan voor anderen, ben ik er echt bezorgd over op welke manier we in Vlaanderen enerzijds naar een betere natuurkwaliteit gaan streven en anderzijds onze economische activiteiten kunnen blijven uitoefenen. Dit advies slaat alles neer wat het menselijke leven en economische activiteit met zich meebrengen en maakt eigenlijk alles onmogelijk. Ik denk niet dat dat de keuze is waar wij voor staan of de politiek waar wij voor willen gaan. Ik ben er in ieder geval ten eerste van overtuigd dat het voor mijn partij niet de weg is die we willen inslaan. Het is heel belangrijk om dat debat ten gronde te voeren, om zo tot redelijke besluitvorming te kunnen komen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik merk op dat iedereen het artikel van Apache heeft gelezen, maar blijkbaar hebben weinigen de bijlage gevonden waar het advies letterlijk is afgedrukt. Misschien moet ik het citeren. Er staat: "Het Agentschap voor Natuur en Bos beschikt op basis van voorliggend dossier over onvoldoende informatie zodat een betekenisvolle aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone en onvermijdbare en onherstelbare schade van het Vlaams Ecologisch Netwerk niet met zekerheid kan uitgesloten worden." En dan vraagt men om die nota aan te vullen met bovenstaande opmerkingen, en voorlopig gaat het dan niet gunstig geadviseerd worden. Zo staat het erin.

Ik wil het hier niet hebben over deze specifieke vraag, deze specifieke vergunningsaanvraag of dit specifieke advies, maar het toont voor mij wel het volgende aan. Als een multinational 800 pagina's produceert aan wetenschappelijk onderzoek, en het ANB zegt dat het onvoldoende is, dan hebben we – en ik treed collega Rombouts en de minister bij – echt nood aan een kader om de passende beoordeling werkbaar te maken als instrument. We gaan daar later op moeten vertrouwen. Ook als het decreet er komt, zal die passende beoordeling moeten worden gebruikt. Het moet een werkbaar instrument worden, ook daarna, zodat de effecten op de natuurgebieden correct kunnen worden ingeschat.

Dit toont volgens mij ook aan dat er nood is aan een decreet dat ook drempels invoert die het niet moeilijker maar gemakkelijker maken voor de kleine uitstoters om vergund te geraken. Er is werk voor de meerderheid, als ik het sentiment goed heb begrepen, maar er is ook werk voor de regering, om ervoor te zorgen dat het instrument van passende beoordeling werkbaar wordt voor iedereen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik sluit me aan bij wat collega Coenegrachts heeft gezegd. In het decreet willen we ook invulling geven aan de passende beoordeling. Want nu zijn het 800, soms 500 of 400 pagina's. Ik denk dat ook de tool die dan ter beschikking is voor eenieder, belangrijk is. Voor het overige: de diensten, de administraties doen dat vaker. Als er onvoldoende informatie is, en men wil bijkomende informatie om elk risico uit te sluiten, dan vraagt de administratie bijkomende informatie. Dat wordt nog gedaan. Nogmaals, ik denk dat het niet meer dan normaal is dat ze dat doen. Het pleit voor hen om het dossier zo goed mogelijk te doen.

Voor het overige is het niet de gewoonte, voorzitter, om het uitgebreid over lopende vergunningsdossiers te hebben. Het was al choquerend genoeg dat een en ander foutief op Twitter heeft gecirculeerd, en ook op Apache. Ik denk dat het komt door de agenda van sommigen. Daar doen wij niet aan mee.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, wij hebben over de vergunningverlening van het INEOS-dossier geen lessen van u te leren. Ik denk dat de uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen duidelijk genoeg was. Het was achteloos, routinematig werk. Er wordt nu een passende beoordeling opgemaakt van 800 pagina's. Het is niet omdat er 800 pagina's worden geproduceerd dat het kwaliteitsvol werk is. Ik ga daar geen uitspraak over doen, maar het is niet het aantal pagina's dat bepaalt of het goed is of niet, het is wat erin staat.

De opmerkingen van het Agentschap voor Natuur en Bos zijn duidelijk. Het heeft heel ernstige vragen bij de fundamenteën waarop dat dossier is opgebouwd. Dus lijkt het mij, als dat in dezelfde lijn verder gaat, dat dit een onvergunbaar dossier is, alleen al op basis van het stikstofdossier. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Minister, als u dit project zo hard wilt, dan had men zorgvuldiger moeten omspringen met de manier waarop dat proces is opgebouwd. Dat is absoluut niet het geval. Ik denk dat u daar beter lessen uit zou trekken, in plaats van met een beschuldigende vinger te wijzen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, dat administraties aangeven waar er een knelpunt is bij de opmaak van hun dossier, daar kan ik me principieel enigszins nog wel in vinden, als dat voor iedereen op dezelfde manier gebeurt.

Ik heb de afgelopen jaren heel wat passende beoordelingen gezien. Ik heb heel wat mails en vragen aan het Agentschap voor Natuur en Bos gezien, waarbij het dan niet over multinationals ging, maar waarbij het ging over kleinere bedrijven – zelfs over veel kleinere uitstoters – maar waarbij er op geen enkele manier overleg mogelijk was, en waarbij er gewoon koudweg negatief advies werd gegeven, zelfs zonder dat de passende beoordeling eigenlijk effectief inhoudelijk werd beoordeeld in het advies.

Dat betreur ik immens. Ik vind dat niet correct vanuit de overheid. In dezen wil ik dus vragen dat iedereen vandaag op dezelfde manier correct wordt behandeld bij zijn dossier, of het nu een grote multinational is die of een klein bedrijf dat op zich al op een goede, correcte manier zijn omgevingsvergunning wil aanvragen.

Dus, minister, in dezen blijf ik een beetje met de vraag zitten over hoe we dat procedureel correct moeten afbakenen, want ik zie duidelijke verschillen in toepassing bij het ANB. Ik zou dus willen vragen om daar meer stroomlijning in te krijgen, om daar meer transparantie in te krijgen, zodat iedereen op een gelijkaardige manier wordt behandeld.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.